

**Eesti kirjastajate
ja raamatukaupmeeste ühingu**

põhikiri



Selle põhikirja allakirjutajate poolt asutatud Tallinnas Eesti Kirjastajate ja Raamatukaupmeeste Ühing, mille tegevuspiirkonda kuulub terve Eesti Vabariik.

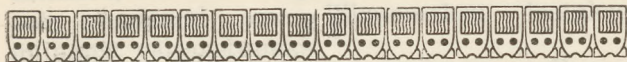
Ühingu eesmärgiks on: kirjastajate ja raamatukaupmeeste ühiste huvide kaitsmine ja edendamine, nende ühise tegevuse korraldamine ja edendamine.

§ 2.

Ühingu eesmärgiks on: kirjanduse ja raamatutunde edendamine, nende ühise tegevuse korraldamine ja edendamine.

põhikirj

O.-ü. „Vaba Maa“ trükk, Tallinnas 1931.



Eesti kirjastajate ja raamatukaupmeeste ühingu põhikiri,

mis nimetatud ühingu peakoosoleku poolt 30. mail 1926. a. vastu võetud ja siseministeriumis 14. aug. 1926. a. nr. 409 all registreeritud.

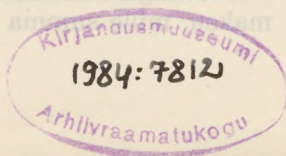
§ 1.

Selle põhikirja allakirjutajate poolt asutatakse Tallinnas Eesti Kirjastajate ja Raamatukaupmeeste Ühing, mille tegevuspiirkonda kuulub terve Eesti Vabariik.

Märkus: Ühing jaguneb: a) kirjastajate ja b) raamatukauplejate sektiioonideks, kes organiseeruvad oma sisemise tarbe järele.

§ 2.

Ühingu eesmärgiks on: kirjanduse ja raamatumüügi ala korraldamine ja edendamine, ning kirjastajate ja raamatukaupmeeste huvide kaitsmine.



§ 3.

Oma eesmärgi saavutamiseks on ühingul õigus: ellu kutsuda ettevõtteid ja ühinguid raamatuasjanduse edendamiseks ja korraldamiseks; asutada raamatukogusid, kirjanduse muuseumi, toime panna näitusi, välja kuulutada võistlusi, avada ladusid, välja anda oma erilist ajakirja, käsiraamatuid, katalooge jne., kokku kutsuda ülemaalisi ja kohalisi kirjastajate ja raamatukaupmeeste kongresse; kindlaks määrata liikmete-kirjastajate raamakaupmeeste-vahelised kirjanduse müügi tingimised, korraldada koosolekuid, õhtuid jne. raamatuasjandusse puutuvate küsimuste üle.

§ 4.

Ühing omandab ja võõrandab liikuvat ja liikumata varandust, pärib testamendi järel, astub seaduse poolt lubatud lepingutesse ja talitab üldse juriidilise isiku õigustega.

§ 5.

Ühingul on pitsat: „Eesti Kirjastajate ja Raamatukaupmeeste ühing.”

§ 6.

Ühingu liikmeteks on kirjastajad ja raamatukaupmehed nii isiklikud ettevõtjad kui ka juriidilised isikud, kes neil aladel tegevad. Liikmeid võtab vastu juhatus. Juhatus otsuse peale võib peakoosolekule kaevata.

§ 7.

Ühingu liikmed maksavad iga aasta liikmemaksu, mille summa määrab aasta peakoosolek.

Liikmed, kes viimase poolt määratud tähtajaks pole õiendanud oma liikmemaksu, loetakse ühinguist väljaastunuks.

§ 8.

Igal ühingu liikmel on õigus: kasutada ühingu ettevõtteid ja asutusi peakoosoleku poolt määratud reeglite järgi: tarvitada ühingu kaasabi, vahetalitust ja kaitset; saada ühingu poolt väljaantud ajakirja ja katalooge ja mahutada neisse oma kuulutusi kindlaksmääratud tasu järgi ja saada teistelt ühingu liikmetelt kindlat hinnaalandust kaupade pealt.

§ 9.

Iga liige on kohustatud: oma liikme ja teisi maksusid õigel ajal tasuma, täitma kõiki põhikirjas ettenähtud ja peakoosoleku poolt kindlakstehtud määrusi: teatama äri edasiandmisest või voliniku muutmisest juhatusele 2 nädala jooksul, teatama ühingu juhatusele igast juhtumisest ja firmast, kes maksud õigeks ajaks tasumata jätab, tegema raamatukauplejatele hinnaalandust kaupade pealt vaid oma ühingu liikmetele.

Märkus: Õpetajatele, koolidele ja raamatukogudele võib hinnaalandust anda ainult peakoosoleku poolt vastuvõetud kodukorras määratud piirides.

§ 10.

Ühingu asju ajavad: 1) peakoosolek, 2) juhatus, 3) revisjoni komisjon, 4) teised komisjonid, keda peakoosolek valib, ja põhikirjas fikseeritud sektsioonid.

§ 11.

Ühingu asju ajab peakoosoleku otsuste ja põhikirja alusel juhatus, kes koos seisab viiest alalisest liikmest, kelledest vähemalt kolm peavad krjastajate sektsiooni kuuluma, mille juures üks neist raamatukaupluse omanik peab olema ja kahest kandidaadist. Juhatuse liikmed valitakse peakoosoleku poolt kolmeks aastaks. Iga aasta lahkuvad juhatusest kaks liiget. Esimesel kahel aastal liisu järele, kolmandal üks liige valimise vanuse järele. Juhatuse asukoht on Tallinnas.

Märkus: Põhikirja ja kodukorra vastu eksijate ühingu liikmete vastu võib juhatus surveabinõusid kodukorra järele tarvitusele võtta vaid kodukorras ettenähtud vahekohtu otsusest olenedes.

§ 12.

Juhatuse koosolek on otsusevõimeline, kui kolm liiget koos. Otsused tehakse hääleteenamusega. Juhatus valib enese hulgast esimehe, esimehe abi, kirjatoimetaja ja kassahoidja.

Märkus: Juhatuse otsused on ühinguliigetele kohustavad. Juhatuse otsusi tühistada võib peakoosolek, kusjuures igasugused juhatuse otsused kuni peakoosolekuni maksvaks jäävad.

§ 13.

Juhatuse koosoleku kutsub kokku juhatuse esimees, tema abi ehk üks neist, kui seda kaks juhatuse liiget nõuavad.

§ 14.

Ühingu nimel kirjutavad alla esimees ja kirjatoimetaja ehk nende abid, või asajamiseks valitud isikud.

§ 15.

Ühingu korraline peakoosolek peetakse iga aasta esimesel poolel, mille päeva juhatus määrab. Koosolekust antakse teada kutselehtedega ja kuulutuse läbi ajalehis vähemalt kaks nädalat enne koosolekut.

§ 16.

Erakorralisi koosolekuid peetakse juhatusel äräanagemise järgi ehk kui $\frac{1}{10}$ liiketest või revisjoni komisjon seda nõuavad, kus juures koosolek kokku kutsutakse kuu aja jooksul, nõudmise päevast arvates.

§ 17.

Koosolekute kvoorum on $\frac{1}{10}$ liikmete üldisest arvust, peale teistkordsete, mis kokkutulnud liikmete arvu peale vaatamata otsusevõimelised. Teistkordne koosolek kutsutakse kokku mitte hiljem kaht nädalat peale esimest koosolekut.

§ 18.

Korralise peakoosoleku võimupiiri kuulub: 1) läinud aasta aruande arutamine, 2) eelarve vastuvõtmine, 3) lisakrediitide määramine, 4) liikumata varanduse omandamine, võõrandamine ja pantimine, päranduse vastu võtmine, 5) põhikirja muutmine, 6) juhatusel, revisjoni komisjoni ja teiste komisjonide valimine, 7) ju-

hatuskirjade väljatöötamine juhatusel ja komisjonidele ja 8) muude küsimuste arutamine juhatusel või teiste liikmete ettepanekul.

Märkus: Ühingu liikete ettepanekuid peab kolm päeva enne koosolekut juhatusel teada antama.

§ 19.

Koosoleku juhataja ja protokoll kirjutaja valib koosolek. Protokoll läbivaatamiseks määrab koosolek kolm liiget, kes sellele ühes protokoll kirjutajaga alla kirjutavad, mitte hiljem kui kaks nädalat peale koosolekut.

§ 20.

Küsimused otsustatakse lihtsa häälteenamusega. Kui hääli ühepalju poolt ja vastu — otsustab küsimuse koosoleku juhataja hääli. Põhikirja muutmiseks ja liikme väljaheitmiseks ühingu on $\frac{2}{3}$ häälteenamust tarvis.

Märkus: Kirjastajate poolt jällemüüjatele ühinguliikmetele raamatute pealt jällemüügiks antava 0% alam- ja ülemmäärade otsustamine ei kuulu peakoosoleku kompetentsi.

§ 21.

Revisjoni komisjon valitakse üheks aastaks ja seisab koos kolmest liikmest, kes eneste hulgast juhataja valivad ja kahest kandidaadist. Revidendid võivad ühingu tegevust igal ajal revideerida.

§ 22.

Ühing saab sissetulekuid liikmemaksust, annetustest, pärandustest, abirahadest, oma ettevõtetest ja muist ettenägemata allikatest.

§ 23.

Kui ühing mingisugustel põhjustel oma tegevuse lõpetab, siis läheb ülejääv varandus Eesti Rahva Muuseumile Tartus.

§ 24.

Likvideerimise korra määrab viimane peakoosolek. Ei saa teda kokku, siis viimane juhatus.



Raamatukaupleja saab kirjastuselt tavalliku kaupmehe eest võetud 2%, ja seda ainult siis, kui ta on mainitud ühingu liige.

Liikmele kuulub ka raamatute (autorite kirjastuste) müügist saadud 2% ja see arvutatakse raamatukaupleja ja kirjastaja vahelisele kokkuleppele. Ühingu liikmele võib anda, kuid ainult üheksa kuu jooksul, raamatute müügist saadud 2% ja see arvutatakse raamatukaupleja ja kirjastaja vahelisele kokkuleppele.

§ 25.

Ühingu liikmed võivad sõlmida oma vahel eraleppeid 2% niisuguse ja muude kralliste tehingute kindlaksmääramiseks. Raamatud, mis müüakse arvu trükitud ja selle tõttu eriti kõrge hinnaga kujunenud, kuid selle juures on üldiselt 2% võrra, võib kirjastaja raamatukauplejale muuta ja komisjonilõuluks anda märksa madalamat 2% kui tavallikult.

Eesti kirjastajate ja raamatukaupmeeste ühingu kodukord.

Ühingu eesmärgiks on raamatute levitamise ja kauplejate ühendamise teostamiseks koondata võimalikult kõiki kirjastajaid ja raamatukauplejaid ühingu ümber ja maksma panna kindlat müügikorda raamatuturul käesoleva kodukorra alusel.



§ 1.

Raamatukaupleja saab kirjastuselt tavaliku kaupmehe en gros ostu 0%, ja seda ainult siis, kui ta on mainitud ühingu liige.

Märkus: Asutuste ja isikute (autorid-isekirjastajad) suhtes, kes ei ole elukutselised raamatukauplejad ja kirjastajad, kuid omal ajal ühingu liikmeks vastu võetud, tuleb tarvitada üksiku raamatuostja norme.

§ 2.

Ühingu liikmed võivad sõlmida oma vahel eraleppeid % ulatuse ja muude äriliste tehingute kindlaksmääramiseks. Raamatud, mis piiratud arvul trükitud ja selle tõttu eriti kõrgehinnaliseks kujunenud, kuid selle juures on üldtähtsusega, võib kirjastaja raamatukauplejatele müüa ja komisjonimüügile anda märksa madalama %-ga kui tavalikult.

§ 3.

Väljaspool ühingut seisvatele kaupmeestele ei või kirjastaja ega jällemüüja mingisugust vaheltkaupleja hinnaalanduse % anda.

Märkus: Ühingu liige ei või tõeliku arve asemel fiktiivarveid anda oma tegevuse maskeerimiseks.

§ 4.

Nii raamatukaupleja kui ka kirjastus võivad õpetajaile, kogudele ja koolidele maal selle määruse maksvuse vältel oma enese heaksarvamisel anda (või andmata jätta) kuni 10% hinnaalandust. Igasugused muud preemiad ja täiendavad lisakaubad raamatukauba pealt loetakse kõrgema % meelitamiseks ja eksijad võetakse vastutusele kodukorra alusel. Reklaammaterjaliks, mis kaasa antakse raamatutega, võib kasutada ainult seesuguseid artikleid, mis on eriti määratud teatud firma kaupade mitmekülseks tutvustamiseks.

§ 5.

Kirjastaja ja raamatukaupleja võivad oma juhatuse liigetele, kaasosanikkudele (või liigetele) ning teenijatele anda kas hinnata (või alandatud hinnaga) oma ladus olevaid raamatuid, kuid ainult sel määral, mida viimased isiklikult kasutavad (mitte edasimüümiseks).

§ 6.

Autoritele võib peale lepingus ettenähtud priieksemplaride honorari (lepingus ettenähtud tähtaegadel) tasuda ka raamatutes, kuid ainult 10% hinnaalandusega. Ainult sel puhul, kui autor esitab mõne ühinguliikme allkirja viimase nõusoleku avaldamisega omandada (mis

ka tegelikult peab sündima) autorilt honorari arvel saadud raamatud, võib kirjastaja anda autorile tema kirjutatud raamatult sama % kui raamatukauplejalegi. Jätab aga peale seesuguse allkirja andmist raamatukaupleja raamatud ilma kaaluva põhjusega omandamata (ja autori omaks), siis loetakse seda kauplejat kõrgendatud %-ga müüjaks üksikostjale.

§ 7.

Raamatukauplejad võtavad müügile ainult ühingu liigete poolt kirjastatud raamatuid (välja arvatud eriseisukorras ühingud ja riiklikud asutused, kelle otsekoheseks eesmärgiks ei ole kirjastus) ja kirjastajate-mitteliigete töid ainult sel juhtumisel, kui viimane komisjoni-ladu mõne ühingu liikme juures avab ja oma raamatute levitamist ainult selle komisjoni-lao kaudu toimetab. Komisjoni laopidaja saab kirjastajatelt-mitteliigetelt vähemalt 40% raamatu kaanehinna,

§ 8.

Oma tegevust väljaspool äriruume võib iga ühingu liige arendada agentide kaasabil, millise instituudi kohta on maksvad järgmised normid:

Agent on ettevõtte teenija, kelle tegevuse eest ühingu ees vastutab agent, pidav ettevõtte, milline vastutus võib olla eriliselt kindlaks määratud.

Agendil ei või olla linnades ega alevikkudes kindlat avalikku müügikohta; agentideks ei või olla ajalehemüüjad tänavail, välja arvatud perioodiliselt ilmuvad väljaanded ja nende tellimiste vastuvõtmine.

Agent tohib müüa raamatuid ainult nende määruste järele, mis on maksvad teda pidavale ühinguliikmele ühingu põhikirja, kodukorra ja peakoosoleku otsuste järgi. Suuremat hinnaalandust agent ei tohi anda.

Trükist äsja ilmunud raamatuid agentidele müügiks anda ei või kirjastaja, enne kui on võimaldatud samade raamatute müügikssaamine kõigile ühinguliikmeile.

Kooliõpperaamatute müük agentide kaudu on keelatud.

§ 9.

Korratumatest arveteõiendajatest tuleb ühingu juhatusele teatada, kes vastavad nimed oma järjekorralistes bülletäänides avaldab.

§ 10.

Nii pea kui müügil oleva õpperaamatu trüki kõrvale on uus trükk ilmunud, loetakse vanast trükist raamat pruugitud raamatuks. On raamatu ilmumisest viis aastat möödunud, jääb tema edaspidine hinnamääramine vabaks.

§ 11.

Odavate nädalate korraldamisest ja selle kestvuse ajast, mis ei tohi ületada kaht nädalat üks kord aastas, teatatakse ühingu juhatusele, kusjuures esitatakse täpne nimekiri ja hinnad nende raamatute kohta, mis tulevad odavamate hindadega müügile. Odava nädala mõiste alla ei käi mitte kõik laosolev kirjandus, vaid teatavad raamatusordid, mida vähe ostetakse või üldse ei tarvitata. Uudised ja raamatuturul otsitavat kirjandust ei või kolme aasta jooksul peale raamatu ilmumist harilikust hinnast odavamalt müügile lasta.

Odavaid nädalaid ei või korraldada 20. augustist kuni 20. novembrini.

§ 12.

Kui kirjastaja või pealaopidaja ühe või teise müügil oleva raamatu hinda olulistel põhjustel on sunnitud muutma, siis on ta kohustatud sellest ühingu liigetele teatama 10 päeva enne uue

hinna maksmahakkamist. Uus hind tuleb temp-
liga kaanele märkida. Hinna muudatuse müügil
olevatel raamatutel ei ole õigust ette võtta 20.
augustist kuni 20. novembrini.

§ 13.

Kodukorra ja põhikirja vastu eksinud liik-
me süü lõplikuks kindlaksmääramiseks annab
ühingu juhatus selle liikme vahekohtu kätte,
mis harilikult vahekohtu põhimõttel ja viisil
kokku kutsutakse, süü „ei” või „ja” kindlaks-
tegemiseks juhatuse poolt esitatud küsimuste
ulatuses. Ühingu liige, kes kuu aja jooksul va-
hekohtu vastu pole võtnud, loetakse ühingust
väljaastunuks.

Märkus: Ühingu juhatusel on õigus oma ära-
nägemisel, kui ta süüaluselt on nõudnud se-
letust, mille viimane peab esitama kolme
päeva jooksul, ringkirjaliselt keelata juba
enne vahekohtu otsust ühingu liigetele äri-
lises ühenduses olla süüdistatud ühingu liik-
mega.

§ 14.

Eksinud liikme karistuseks võib juhatus
peale kahjutasu nõudmise tarvitada ka ajutist
väljaheitmist kuni ühe aastani.

§ 15.

Kodukord ja põhikiri on juhatusele kui ka
igale ühingu liikmele vankumata kohustavad.

§ 16.

Juhatus otsused, mis puudutavad osa või
kõiki liikmeid, tehtakse neile teatavaks kirja-
likult või „Raamatu Teatajas.”

§ 17.

Ühingu liige võib ühingust lahkuda, sellest
kolm kuud, ja äri likvideerimise puhul üks kuu

ette teatades. Kõiki kohustusi, mis see liige varemini oma peale võtnud, kohustub ta kandma mitte ainult lahkumise teadaande sisseandmise päevani, vaid tegeliku lahkumise päevani. Kõik põhikirja kui ka kodukorra otsused on maksvad tema kohta tegeliku lahkumise silmapilguni.

§ 18.

Selle kindlustuseks, et ühingu liige põhikirja ja kodukorra määrused täidab, annab ta juhatusele vastava allkirja, milles lubab eelpool nimetatud määruste vastu eksimise korral ühingu kasuks maksta iga kord kahjutasu 100—1.000 krooni ühingu juhatuse määramisel. Mittemaksmise korral lubab allakirjutanud ühingu liige kahjutasu sunniviisiliseks sissenõudmiseks kohtulikku nõudmist enese vastu tõsta ühingu asukoha järele Tallinnas.

§ 19.

Sissenõutud kahjutasusummade kasutamise määrab ära iga aasta korraline peakoosolek.

§ 20.

Eelolev kodukord on maksev sisemaa raamatutega, väljamaal ilmunud eestikeelsete raamatutega ja lastekirjandusega kauplemise kohta.

Allakirjutanu kohustub ülevaadinimetatud määrusi kui ka edaspidi põhikirjas ettenähtud korras maksmapandavaid korraldusi kõrvalekaldumata pidama ja lubab nende rikkumise korral temalt kui rikkujalt ühingu juhatust kahjutasu nõuda iga rikkumise korral kuni Kr. 750.- ühingu juhatuse määramisel pärast vastava vahekohtu otsust.